

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dod. „Gość Niedzielny“, „Gospodarz“ i „Przyjaciel Dzieł“ wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny 1.60 m., z odn. w. dom 2.00 m. Do Polski 3.00 zł. Wpłacić należy na konto nasze do Banku Dyskontowego-Bydgoszcz

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody stary.

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 f. za 3-milim. wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 50 fen. Redakcja i administracja: Allenstein Ostpr., Muehlenstr. 2. Telefon nr. 531. Pocztove konto czekowe: Koenigsberg 19 466. Rękopisów Redakcja nie zwraca

Rok XXXIX.

Olsztyn, na niedzielę 23 sierpnia 1925 r.

Nr. 195

Polscy ministrowie którymi zajmują się cały świat

Władysław Grabski, premier i minister skarbu.

Z łamów prasy światowej nie schodzą nazwiska Prezesa ministrów p. Grabskiego, oraz ministra spraw zagranicznych p. Skrzyńskiego, których podobiznę podajemy. Podobizny ministrów otrzymaliśmy dzięki uprzejmości znakomitego redagowanej „Baltische Presse“ wychodzącej w Gdańsku.

Zasługi dzielnego i energicznego Premiera pana Grabskiego są znane. Wyprowadził on Polskę z katastrofy dewaluacyjnej. Prowadzi on ster Państwa w czasach w wydarzenia brzemiennych. Działalność dotychczasowa p. Premiera jest dowodem, że społeczeństwo polskie obdarzyło zaufaniem człowieka, który dobrze czuwa i w przyszłości czuwać będzie nad bezpieczeństwem i rozwojem Rzeczypospolitej Polskiej.

Skrzyński, minister spraw zagranicznych.

Polska ma także dzielnego ministra spraw zagranicznych w osobie p. Skrzyńskiego. Głośną w świecie jest jego podróż do Ameryki. O swojej podróży mówił p. Skrzyński na konferencji prasowej w Warszawie. „Dzień Polski“ pisze o tej podróży.

Na konferencji w gmachu Prezydium Rady Ministrów przy p. minister Skrzyński przedstawieli prasy stołecznej.

Głównym celem jego podróży do Ameryki było złożenie hołdu szlachetnemu narodowi amerykańskiemu za wszystko to co w czasie wojny Polsce wyświadczył. Sympatja Ameryki jest bardzo głęboka i szczerze bezinteresowna. Należy więc dbać o nią i nigdy o niej nie zapominać.

Dzięki kontaktowi ze światem nauki i możności zetknięcia się z wybitnymi kierownikami polityki St. Zjednoczonych, finansery i t. d. miał minister Skrzyński

Dwa miliony złotych dla optantów.

Miljon dla rolników i milion dla rzemieślników.
Poznań. Wojewoda Bniński powrócił z Warszawy, gdzie przedstawił wraz z wojewodą pomorskim, dr. Wachowiakiem, stan obecny, dotyczący niemieckich optantów.

Ze sfer miarodajnych korespondent nasz otrzymuje informacje o przebiegu konferencji, którą odbyła delegacja poznańska z premierem Grabskim i min. Rączkiewiczem. Wedle tej informacji premier Grabski podkreślił, że rząd polski pod każdym względem stanowczo jest zdecydowany stać na

straży i obrony umowy wiedeńskiej. Premier Grabski stwierdził, że polecenie ministra Rączkiewicza, dotyczące wstrzymania przymusowego wysiedlenia opornych optantów, było tymczasowe i miało na celu zorientowanie się władz w danych liczbowych w sprawie niemieckich optantów.

Następnie premier podkreślił, że rząd, pospieszając z pomocą optantom polskim, postanowił wyasygnować milion złotych dla tych optantów, którzy osiedzą na roli. Prócz tego wyasygnowa 1 milion zł. dla rzemieślników celem uruch. warsztatów pracy.

Nowi senatorowie gdańscy.

Gdańsk. (PAT.) Volkstag dokonał wyboru 14 nowych senatorów parlamentarnych. Wiceprezydentem senatu wybrany został przedstawiciel socjaldemokracji Gahl. Z tego stronnictwa wybranych jest 3 senatorów, a mianowicie: Boetzel kupiec, Gruenhagen przedsiębiorca, Kammitzer radca sądowy, Loeps dziennikarz, Ramminger burmistrz. Dalej wybrano z centrum: Formalla sekretarza związkowego, Fuchsa winiarza, Kurowskiego adwokata

i dziekana Sawadzkiego. Wreszcie ze stronnictwa liberalnego Foerstera dyrektora poczty, Lucka fabrykanta, Naumanna adwokata, Siebenfreuda kupca. Na ogólną liczbę 120 posłów głosowało 72. Komuniści, nacjonaliści i radykalni nacjonaliści udziału w głosowaniu nie brali. Za nowym senatem oświadczyli się liberalowie, centrum, socjaldemokraci, Polacy, grupa urzędnicza.

Zjazd ministrów spraw zagranicznych państw bałtyckich w Rewlu.

Warszawa. Dnia 25 bm. odbędzie się w Rewlu zjazd ministrów spraw zagranicznych państw bał-

tyckich. Na zjazd ten min. Skrzyński wyjedzie w niedzielę dnia 23 bm. wieczorem.

Straszna katastrofa na okręcie amerykańskim.

Nowy York. W dniu 19 bm. nastąpił silny wybuch kotła na okręcie „Mackinac“, na którym znajdowało się około 670 pasażerów. Wybuch zburzył środkową część statku. Wielka panika, która powstała wśród pasażerów, utrudniła znacznie akcję

ratunkową. Dotychczas stwierdzono 50 zabitych i około 200 rannych. Katastrofa wydarzyła się w pobliżu miejsca manewrów marynarki wojennej. Okrety wojenne przybiegły z pomocą i wolały uratować resztę załogi i pasażerów od śmierci we falach.

ski sposobność zapoznania ich z głównymi problemami, jakie żywo interesują naród polski. Prezydent Coolidge wykazał wielkie zainteresowanie Polską i jej położeniem gospodarczym i politycznym.

Wychodźtwo polskie w Nowym Świecie, zdaniem p. ministra Skrzyńskiego, może się stać bardzo ważnym czynnikiem współpracy Ameryki z państwem polskim. Sprawy europejskie są tutaj oceniane z punktu widzenia realizmu życiowego. Amerykanie uważają, że Europa po ostatnim kataklizmie wojennym nie osiągnęła jeszcze równowagi wewnętrznej. Ważnie i spory o podkładzie historycznym i narodowym są tutaj niezrozumiałe. Tyma-czy się to tem, że każdy obcokrajowiec stał tutaj na gruncie państwowym, co wcale mu nie przeszkadza, że utrzymuje nadal swe tradycje narodowościowe.

Ameryka ponad wszystko ceni pokój — dopóki zatem stosunki europejskie nie dadzą gwarancji pokojowego rozwoju, kapitały amerykańskiego z trudnością tylko będzie można wciągnąć do współpracy z Europą. Chodziłoby więc o uzyskanie kredytu moralnego w Ameryce przedewszystkiem, i to jest właśnie pole, na które by należało zwrócić uwagę.

Polacy w Ameryce, dzięki swej żywotności, energii i pracowitości mają doskonałą opinię. Godzą swe aspiracje narodowe z poczuciem ogólnopolskim. Żydzi emigranci pracują nie tylko w handlu i spekulacji, rozwinięli swą przedsiębiorczość we wszystkich gałęziach działalności gospodarczej i kulturalnej. Umieją pracować z pożytkiem w odmiennych warunkach niż w Europie dla dobra kraju i państwa.

W drodze powrotnej do kraju, miał p. minister Skrzyński dłuższą konferencję w Paryżu z p. Briandem.

Rozmowa dotyczyła t. zw. paktu zachodniego. Stanowisko Francji nie uległo zmianie. Pertraktacje w Londynie z Chamberlainem doprowadziły

do zbliżenia punktów widzenia angielskiego i francuskiego. Zgodzono się na to, 1) że pakt bezpieczeństwa mają służyć do wzmocnienia traktatów, nie mogą ich zatem naruszać i 2) że wszystkie środki zabezpieczenia pokoju w całej Europie muszą być zastosowane równocześnie. Niemcy o ile pragną wstąpić do Ligi Narodów, nie mogą stawiać żadnych warunków.

Propaganda.

Piszą nam:

„Gazeta Olsztyńska“ wzmiankowała, że Polacy za mało robią propagandy i to propagandy „äusserst geschickt“ przeciw niemieckiej propagandzie, oszczerstwom, które mają zadanie Polsce za granicą jako barbarzyńskie państwo przedstawić. Polacy widocznie mają za mało polityków zdolnych, bystrych, którzyby każdy moment odpowiednio propagandystycznie wyszukiwali, tak, jak to Niemcy czynią. Przy propagandzie trzeba sobie najwięcej to uświadomić i ustalić, że każdy moment w stosownej chwili wyzyskać należy, czyli, jak to się mówi, „kuć żelazo póki gorące“ i czarne plamy wroga dawniejsze i teraźniejsze odzwierciedlać i wykorzystać.

Teraz np., gdy się sprawa optantów tak bardzo zaostriżyła, a Niemcy starają się Polaków jako wrogich kulturze, dzikich barbarzyńców przedstawić światu, czyż nie godziłoby się Polakom wspomnieć rok 1885-ty, w którym to ówczesny ks. Bismarck, ów wszechpotężny kanclerz żelazny, który chcąc żywić polski Niemczech a osobliwie w Poznańskiem i na Pomorzu, zmniejszyć i resztę Polaków nastraszyć, wydał dekret, na mocy którego 40 tysięcy Polaków „obcych poddanych“, po części najbardziej, opuszczać musiało dotychczasowe swe siedziby i udać się na tułaczkę, na nędzę, na głód i niedolę. Nie pytano wówczas czy to był ma-

sen" znaleziono zmiążdżone zwłoki jakiejs 40-letniej kobiety, prawdopodobnie żony górnika. Czaszka była zdruzgotana, mózg odsłonięty. Identyfikacja nie została jeszcze stwierdzona.

Gelsenkirchen. Stowarzyszenie górnicze Dahlbusch, oprócz 400 robotników wydalonych już od 1. maja, wymówiło pracę od 15. sierpnia br. 650 robotnikom i od 30. września 31 członkom personelu. Cegielnia w zakładzie szybowym została z dniem 1. sierpnia unieczynniona.

Handel i przemysł.

Urodzaj w Polsce, ceny i eksport żyta.

Rezultaty tegorocznych zbiorów pozwalają już z całą pewnością stwierdzić — że urodzaj wszystkich niemal ziemiopłodów — wypadł wyższy ponad przeciętną normę — i naogół może być zakwalifikowany jako dobry.

Zbiór pszenicy przewidywany jest w ilości 13.986 tys.; zbiór żyta przewidywany jest w ilości 60.710 tys.; zbiór jęczmienia przewidywany jest w ilości 28.695 tys., co w porównaniu z rokiem ub. wynosi dla pszenicy zwiększenia o 58,1%, dla żyta zwiększenia o 66,1%, dla jęczmienia zwiększenia o 14,0 %, dla owsa o 20,0 %.

Co się tyczy żyta i owsa — to produkcja ich tegoroczna przewyższa nawet poziom przed wojenną i osiąga dla żyta 107,3 % zbiorów przed wojennych, dla owsa 102,1 %.

Urodzaj innych ziemiopłodów, mających również pierwszorzędne znaczenie w polskim bilansie rolniczym — jakimi są ziemniaki i burak cukrowy — jakkolwiek okres ich wegetacyjny nie został jeszcze zakończony, — należy uważać za wyższy od średniego. To samo da się powiedzieć o rzepaku, łubinie i innych. Natomiast zupełnie zawiody pasze — przynajmniej jak dotąd w pierwszym pokosie.

Powyższy stan rzeczy mógłby zapowiadać eksportowi naszego zboża widoki zupełnie pomyślne

Regulującą ceną — jak zwykle — będzie cena pszenicy — na rynku wszechświatowym, pozostająca w ścisłej zależności od urodzaju wszechświatowego tego ziarna. Ostatnie pod tym względem kalkulacje — obliczają urodzaj na północnej półkuli — o 4 i pół procent wyższy od zeszłorocznego a cenę na poziomie 6,5 dolara za 100 kg. — jako cenę przeciętną, która będzie panowała w ciągu najbliższego półrocza — to jest do zbiorów na półkuli południowej — i zaofiarowania nowych partii zboża pochodzącego z Argentyny, Australji itp.

Wir Masuren und die deutsche Kultur.

In unserer Heimat wird heute allenthalben von uns armen Masuren verlangt, daß wir uns in die deutsche Kultur „einfühlen“ sollen. Ich bezweifle wirklich, ob z. B. unser lieber Landsmann Borgiszi über diese Begriffe, mit denen er oft jongliert, einmal nachgedacht hat. Aber von ihm kann man das auch nicht verlangen. — Anders ist es mit der deutschen Intelligenz in unserm Masuren. Diese verleiht bewußt die Begriffe von „Kultur“ und „Volk“ und beweist dann mit vieler Sophistik die für einen Wissenschaftler und denkenden Menschen unglaublichsten Dinge. —

Was ist nun „Kultur“? — Dieser Frage wird man mit historisch-philologischem Denken nur teilweise gerecht, ihr Grundfern kann allein vom biologischen und rassenvölkischen Standpunkt erkannt werden. Und von diesem Standpunkt ergibt sich ohne weiteres, daß „Kultur“ die harmonische Gestaltung der ureigenen Veranlagung und der Umweltbedingungen ist. Diese beiden Komponenten fallen praktisch zusammen mit dem Volkscharakter und dem heimatischen Landschaftscharakter, die sich beide im Wesen eines Menschen auswirken. —

Ich habe also nur Kultur, wenn ich das Erbteil meines eigenen Volkes und meiner eigenen Heimat harmonisch gestalte. Tue ich das nicht, so werde ich immer zweipaltig, charakterlos und somit kulturlos bleiben, mag ich mich auch noch so sehr mit den Federn einer wesenfremden Kultur schmücken. Erst wenn ich mein eignes Wesen harmonisch gestaltet habe, kann ich fremde Kultureinflüsse mühelos aufnehmen und so meine eigene Kultur zu einer großen Weltanschauung ausbauen. —

Wie steht es nun um uns Masuren? Unser slawischer Volkscharakter ist vom germanisch-deutschen gänzlich wesenverschieden. Unsere geliebte Heimat hat in ihrer Schönheit eine einzigartige Eigenart. Und wie steht es mit unserer Kultur, die ein Abbild dieser Schönheit sein könnte? Das deutsche Schimpfwort jagt: „Wo sich anfängt der Masur, da sich aufhört die Kultur.“ Leider trifft das für einen großen Teil unserer Volksgenossen zu. Voller Scham müssen wir das eingestehen. Doch klage ich die deutsche Intelligenz an, daß sie die Hauptschuld trägt an dieser Kulturlosigkeit, weil sie durch die Germanisation unser Volk mit allen Mitteln an der harmo-

nischen Gestaltung seines slawischen Wesens verhindert, einen Teil sogar entwurzelt hat und ihn verkommen ließ zu Zwittern ohne Kraft, ohne Stolz und ohne Eigenart, damit er sich willig ausbeuten läßt. Diese Bedauernswerten mögen sich nur „in die deutsche Kultur einfühlen“. Vielleicht merken sie doch einmal, daß das nur eine leere Phrase ist, die unser Volk dumm machen soll. Denn nie können sie deutschen Wesens sein, weil sie eben nie ihr polnisches Blut loswerden. Und immer werden sie an der Judasschuld tragen, daß sie ihr wahres slawisches Wesen verraten haben und es ungeformt verbludern ließen. — Die Unterdrückung unseres eigenen Kulturwillens durch die deutsche Intelligenz stellt eine Kulturfehde ersten Ranges dar. Wir werden das vor aller Welt immer wieder und wieder betonen. —

Was aber ist nun zu tun? Jeder Masur, der sich seiner Verantwortung am Erbteil seines Volkes und seiner Heimat bewußt wird, gestalte sein innerstes Wesen im Sinn des slawisch-masurischen Geistes und der Kirche Christi. — Betont muß dabei werden, daß jede Kultur nur in der eigenen Sprache sich in ihrer ganzen Reinheit offenbaren und vermitteln lassen kann. Wir müssen deshalb für unsere Jugend Schulunterricht in unserer slawischen Muttersprache fordern. — Denn der bewußt masurischen Jugend kommt die Aufgabe zu, mit starkem Idealismus dieses Streben nach höchster Harmonie des ureigenen Wesens, das letzten Endes das Suchen nach Gott darstellt, vorwärtszutragen als lebendige Volkskraft. Jeder aber sei sich bewußt, daß dieses völkische Streben nach eigener Kultur, nach höchster seelischer Harmonie, daß dieses Suchen nach Gott die Kraft des ewigen Lebens ist. „Das ist die Kraft der ununterbrochenen, unermüdblichen Behagung der eigenen Existenz und der Verneinung des Todes; es ist der Geist des Lebens, wie die Schrift jagt, die „Ströme lebendigen Wassers“, mit deren Verfügen die Offenbarung St. Johannis so droht.“ (Dostojewski). — Die im Gegensatz zu Nietzsche und Goethe christologischen Propheten des Slawentums Tolstoj, Dostojewski und Meynont weisen den masurischen Menschen die Wege, die hinführen zu seiner Kultur, zu seinem ewigen Leben und seiner Verklärung in Christo.

Crucifer.

Redaktor: Kazimierz Jaroszyk, Olsztyn.
Wydawnictwo Joanny Pieniężnej, Olsztyn.

W poniedziałek dnia 24 bm. od godziny 10-tej przed południem począwszy odbędzie się

parcelacja posiadłości

należącej do p. Budnika w Królewskiej wsi (Koenigsdorf, Kr. Flatów).

Na 3 resztówki w wielkości od 50 do 100 mórg z dobrymi budynkami, pomkl. inwentarzem i pszenną ziemią szczególnie zwracam uwagę.

Otto Kuchu, Flatów.

Otyłość robi człowieka starym!

Otyłość usuwa się przez redukcyjne pigułki „Hegro“ Odnaczone złotymi medalami i dyplomem honorowym. Żaden gruby brzuch, żadne grube biodra, tylko młodzieńcza wysmukła elegancka figura. Żaden środek leczniczy, żaden środek tajemny. Nieszkodliwe pod gwarancją. Przez lekarzy polecane. Żadna dieta. Liczne pisma dziękczynne. Cena 4 mk. Porto 30 fen.

Herm. Groesser & Co.,
Fabrik chem. Produkte — Berlin W 301.

Kamienicę kupiecką

w głównej ulicy położoną, sprzedam lub zamienię natychmiast na podobną w Niemczech.

Müller, mistrz rzeźnicki,
Hłowo, powiat Działdowo.

RESZTKI MATERJAŁÓW
na ubrania dla chłopców bardzo tanio poleca
Skład starych rzeczy
Józef Weiss, ul. Krzywa 22.

W niedzielę 23 sierpnia po
poł. od godz. 5-tej odbędzie się w
Hotelu International

Okreźne czyli zabawa żniwna

na którą uprzejmie zaprasza

P. Czerlitzki.

Zeitungs-Bestellungs- Formular!

Ich bestelle hiermit fuer den Monat SEPTEMBER die polnische Zeitung

„Gazeta Olsztyńska“

aus Allenstein und zahle 1.60 Goldmark sowie 36 Pfg. Bestellgeld.

Imię i nazwisko:
(Vor- und Zuname)

Miejscowość:
(Wohnort)

Obige 1.96 Mark erhalten zu haben, bescheinigt

Postamt.

Wszelkie druki

jak: koperty, listy, rachunki, broszurki, gazety
i t. d. wykonuje po cenach przystępnych

Drukarnia Gazety Olsztyńskiej